EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 12.5.2023
COM(2023) 248 final

POROČILO KOMISIJE

o zbiranju specifičnih podatkov, povezanih s plačilnim računom, od držav članic v skladu s členom 27 Direktive 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov

KAZALO

1. UVOD 2

2. SPOŠTOVANJE ČLENOV 4 DO 6 S STRANI PONUDNIKOV PLAČILNIH STORITEV .. 2

3. IZPOLNJEVANJE ZAHTEV NA PODLAGI ČLENA 7, DA DRŽAVE ČLANICE ZAGOTOVIJO OBSTOJ PRIMERJALNIH SPLETNIH MEST 5

4. ŠTEVILO ZAMENJAV PLAČILNIH RAČUNOV IN DELEŽ PROŠENJ ZA ZAMENJAVO, KI SO BILE ZAVRNJENE 5

5. ŠTEVILO KREDITNIH INSTITUCIJ, KI PONUJAJO OSNOVNE PLAČILNE RAČUNE, IN ŠTEVILO TAKŠNIH RAČUNOV, KI SO BILI ODPRTI, TER DELEŽ PROŠENJ ZA ODPRTJE OSNOVNIH PLAČILNIH RAČUNOV, KI SO BILE ZAVRNJENE 8

6. SKLEP 12

1. UVOD

Direktiva o plačilnih računih (v nadaljnjem besedilu: Direktiva)[1] je začela veljati septembra 2014. Države članice so morale do 18. septembra 2016 sprejeti in objaviti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev z Direktivo. Na podlagi člena 27 Direktive mora Komisija pripraviti poročilo (prvič do 18. septembra 2018 in nato vsaki dve leti), ki zagotavlja naslednje informacije o:

1. spoštovanju določb iz členov 4 do 6 s strani ponudnikov plačilnih storitev;
2. spoštovanju zahtev za zagotovitev primerjalnih spletnih mest v skladu s členom 7 s strani držav članic;
3. številu zamenjav plačilnih računov in deležu prošenj za zamenjavo, ki so bile zavrnjene;
4. številu kreditnih institucij, ki ponujajo osnovne plačilne račune, in številu takšnih računov, ki so bili odprti, ter deležu prošenj za odprtje osnovnih plačilnih računov, ki so bile zavrnjene.

Kot je določeno v členu 27, poročilo temelji na informacijah, ki jih predložijo države članice. Vendar obstaja v prejetih in sporočenih podatkih nekaj vrzeli (npr. ko informacije v državi članici niso bile na voljo). Poleg tega so se lahko metodologije zbiranja podatkov in njihovi viri med državami članicami razlikovali, kar lahko oteži primerjave in oceno podatkov.

To je prvo poročilo na podlagi člena 27[2], ki zajema obdobje od leta 2016 do leta 2021. Komisija je poleg tega poročila hkrati v skladu s členom 28 sprejela poročilo o uporabi Direktive.

2. SPOŠTOVANJE ČLENOV 4 DO 6 S STRANI PONUDNIKOV PLAČILNIH STORITEV

Poglavje II Direktive določa pravila o primerljivosti nadomestil, povezanimi s plačilnimi računi. Kot je določeno v različnih uvodnih izjavah, Poglavje II uresničuje dva cilja: izboljšati in razviti notranji trg majhnih bančnih poslov, hkrati pa zagotoviti, da potrošniki razumejo nadomestila, na podlagi česar lahko primerjajo ponudbe in sprejmejo ustrezno utemeljeno odločitev.

Prvi korak k doseganju teh dveh ciljev je opredeliti standardizirano terminologijo iz člena 3 Direktive. S celostnim in postopnim pristopom so države članice zdaj opremljene s seznamom najbolj reprezentativnih storitev, povezanih s plačilnim računom, za katere se plačuje nadomestilo. Ti standardizirani izrazi so tudi podlaga za preostale člene iz Poglavja II v smislu, da morajo ponudniki plačilnih storitev za spoštovanje ustreznih členov iz Poglavja II uporabljati dogovorjene standardizirane izraze.

---

[1] Direktiva 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o primerljivosti nadomestil, povezanih s plačilnimi računi, zamenjavi plačilnih računov in dostopu do osnovnih plačilnih računov (UL L 257, 28.8.2014, str. 214).

[2] To poročilo je bilo treba deloma preložiti za zagotovitev razpoložljivosti ustreznih podatkov, saj je večina držav članic zamujala s prenosom Direktive. Poleg tega so zamujali delegirani akti (s katerimi se izvajajo tehnični standardi in regulativni tehnični standardi), ki so ključni za izvajanje zahtev Direktive glede preglednosti, uporabljati pa so se začeli šele oktobra 2018.

V skladu s členom 27 Direktive so države članice predložile naslednje informacije o členih 4 do 6, ki zadevajo raven spoštovanja s strani ponudnikov plačilnih storitev.

a) Člen 4 (Dokument z informacijami o nadomestilih in glosar)

Člen 4 Direktive določa, da „ponudniki plačilnih storitev pred sklenitvijo pogodbe za plačilni račun s potrošnikom slednjemu pravočasno zagotovijo dokument z informacijami o nadomestilih v papirni obliki ali drugem trajnem nosilcu podatkov, ki vsebuje standardizirane izraze“ in „ustrezna nadomestila za vsako storitev“, ki jo ponudnik ponuja. Člen 4 prek izvedbene uredbe[3] določa tudi natančna pravila o dejanski predstavitveni obliki dokumenta z informacijami o nadomestilih, ponudnike plačilnih storitev pa zavezuje, da morajo potrošnikom dati na voljo glosar, ki vključuje vsaj standardizirane izraze in povezane opredelitve pojmov. Člen 4 od ponudnikov tudi zahteva, da zagotovijo, da sta dokument z informacijami o nadomestilih in glosar vedno na voljo potrošnikom. Zagotoviti ju morajo v elektronski obliki na svojih spletnih mestih in v svojih prostorih. Poleg tega ta določba od ponudnikov zahteva, da dokument z informacijami in glosar na zahtevo potrošnika brezplačno zagotovijo tudi v papirni obliki ali na drugem trajnem nosilcu podatkov.

V zvezi z **ravnjo izpolnjevanja obveznosti ponudnikov plačilnih storitev, da potrošniku pravočasno zagotovijo dokument z informacijami o nadomestilih (člen 4(1))**, je na splošno navedeno, da ponudniki to izpolnjujejo. To izhaja iz inšpekcijskih pregledov na kraju samem, iz anket (BG, FR, CY, LV, PT, SI) ali iz dejstva, da ni bilo prejetih nobenih pritožb, iz česar bi bilo mogoče domnevati, da ponudniki to obveznost na splošno izpolnjujejo (BE, CZ, DK, DE, EE, FR, HR, IT, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, RO, SK, FI).

V zvezi z **ravnjo izpolnjevanja obveznosti ponudnikov plačilnih storitev, da potrošnikom dajo na voljo glosar, ki vključuje vsaj standardizirane izraze (člen 4(4)),** je na splošno navedeno, da ponudniki to izpolnjujejo. To izhaja iz inšpekcijskih pregledov na kraju samem, iz anket (BG, FR, CY, LV, PT, SI) ali iz dejstva, da ni bilo prejetih nobenih pritožb, iz česar bi bilo mogoče domnevati, da ponudniki plačilnih storitev to obveznost na splošno izpolnjujejo (BE, CZ, DK, DE, EE, HR, IT, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, SK, FI).

V zvezi z **ravnjo izpolnjevanja zahteve, da ponudniki plačilnih storitev zagotovijo, da sta dokument z informacijami o nadomestilih in glosar vedno na voljo potrošnikom (in nestrankam) na njihovem spletnem mestu in v njihovih prostorih (člen 4(5))**, je na splošno navedeno, da ponudniki plačilnih storitev to izpolnjujejo. To izhaja iz inšpekcijskih pregledov na kraju samem, iz anket (BG, FR, CY, LV, PT, SI) ali iz dejstva, da ni bilo prejetih nobenih pritožb, iz česar bi bilo mogoče domnevati, da ponudniki plačilnih storitev to na obveznost splošno izpolnjujejo (BE, CZ, DK, DE, EE, HR, IT, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, SK, FI).

b) Člen 5 (Obračun nadomestil)

Člen 5 Direktive določa obveznost v zvezi z zagotavljanjem obračuna nadomestil. V skladu s tem je Komisija sprejela izvedbeno uredbo[4], ki določa standardizirano predstavitveno obliko obračuna nadomestil in njegov skupni simbol. Člen 5 določa, da ponudniki plačilnih storitev

[3] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/34 z dne 28. septembra 2017 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s standardizirano obliko predstavitve dokumenta z informacijami o nadomestilih in njegovega skupnega simbola v skladu z Direktivo 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta (C/2017/6456) (UL L 6, 11.1.2018, str. 37).

[4] Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/33 z dne 28. septembra 2017 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi s standardizirano obliko predstavitve obračuna nadomestil in njegovega skupnega simbola v skladu z Direktivo 2014/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta (C/2017/6453) (UL L 6, 11.1.2018, str. 26).

potrošniku vsaj enkrat letno brezplačno izdajo obračun vseh zaračunanih nadomestil za storitve, povezane s plačilnim računom.

V zvezi z **ravnjo izpolnjevanja obveznosti ponudnikov plačilnih storitev, da potrošniku vsaj enkrat letno brezplačno izdajo obračun vseh zaračunanih nadomestil (člen 5(1))**, je na splošno navedeno, da ponudniki to izpolnjujejo. To izhaja iz inšpekcijskih pregledov na kraju samem, iz anket (AT, SI) ali iz dejstva, da ni bilo prejetih nobenih pritožb, iz česar bi bilo mogoče domnevati, da ponudniki to obveznost na splošno izpolnjujejo (BE, BG, CZ, DK, DE, EE, IE, EL, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, PL, SK, FI).

Večina držav članic je Komisijo obvestila, da **niso bili sprejeti** nobeni **ukrepi za izvrševanje na podlagi kršitev člena 5. Nekaj držav članic** (DE, IE, FR, HU, NL) je opozorilo na začetne težave v zvezi z datumom izvajanja. V teh primerih so bila ustreznim ponudnikov storitev izdana opozorila v zvezi z varstvom potrošnikov, v katerih so bili pozvani k spoštovanju določb zakona brez odlašanja. Irska je pojasnila, da čeprav so imele nekatere kreditne institucije na področju majhnih bančnih poslov zaradi sistemskih omejitev/omejitev na področju IT težave s spoštovanjem roka, ki je bil 31. oktober 2019, so bile vzpostavljene nadomestne rešitve in izvedena popravila sistemov in zato ni bil do danes sprejet noben ukrep za izvrševanje. Nizozemska je pojasnila, da se je odločila za sodelovanje s ponudniki plačilnih storitev na neuraden način (nobenih uradnih ukrepov za izvrševanje). Portugalska je leta 2019 115 ponudnikom plačilnih storitev zaradi nespoštovanja člena 5 izdala 227 posebnih nalogov; navedene odkrite nepravilnosti in neskladnosti so se nanašale predvsem na pravila, ki se uporabljajo za predložitev obračuna nadomestil, in njegovo predlogo ter zahteve glede izpolnjevanja. Češka je pojasnila, da leta 2019 ena od poslovalnic tujih bank potrošnikom ni zagotovila obračuna nadomestil do konca februarja; razlog za to so bile tehnične težave. Obračun je bil poslan med preiskavo češke centralne banke v začetku julija vsem komitentom navedene poslovalnice.

c) Člen 6 (Informacije za potrošnike)

Člen 6 Direktive ponudnike plačilnih storitev zavezuje, da v svojih pogodbenih, poslovnih in tržnih informacijah za potrošnike po potrebi uporabljajo standardizirane izraze. Ponudniki plačilnih storitev lahko uporabljajo tržna imena v dokumentu z informacijami o nadomestilih in obračunu nadomestil, pod pogojem, da ta tržna imena dodatno označujejo zadevne storitve.

V zvezi z **ravnjo izpolnjevanja obveznosti ponudnikov plačilnih storitev, da v svojih pogodbenih, poslovnih in tržnih informacijah za potrošnike uporabljajo standardizirane izraze (člen 6(1))**, se zdi, da ponudniki to na splošno izpolnjujejo. To izhaja iz inšpekcijskih pregledov na kraju samem, iz anket (CY) ali iz neobstoja pritožb, iz česar bi bilo mogoče sklepati na to (BE, BG, CZ, DK, DE, EE, EL, FR, HR, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, SI, SK, FI). Ciper je navedel, da je rezultat anket pokazal, da sta le dve banki poročali, da delo še vedno poteka, in da pričakujeta, da bosta zahteve člena 6 v celoti izpolnjevali do konca leta 2022.

V zvezi z vprašanjem, **kako pogosto se zgodi, da ponudniki plačilnih storitev vključijo svoje tržno ime v dokument o informacijah in dokument o obračunu nadomestil,** splošna slika kaže, da ponudniki pogosto vključijo svoje tržno ime.

V zvezi z informacijami o **morebitnih ukrepih za izvrševanje na podlagi kršitev člena 6 Direktive** so vse države članice, ki so odgovorile na to vprašanje, navedle, da ni potekalo nobeno tako izvrševanje. Francija je navedla, da se je srečala z manjšimi nepravilnostmi (tj. uporaba nestandardiziranih izrazov, neenotni izrazi, uporabljeni za isto storitev v različnih dokumentih itd.), kar lahko pri potrošnikih ustvari zmedo. Vendar niso bile naložene nobene sankcije, saj so se te kršitve štele za nebistvene.

3. IZPOLNJEVANJE ZAHTEV NA PODLAGI ČLENA 7, DA DRŽAVE ČLANICE ZAGOTOVIJO OBSTOJ PRIMERJALNIH SPLETNIH MEST

Člen 7 Direktive države članice zavezuje, da zagotovijo, da imajo potrošniki brezplačen dostop do vsaj enega spletnega mesta, ki omogoča primerjavo nadomestil, ki jih ponudniki plačilnih storitev zaračunavajo vsaj za storitve z nacionalnega seznama najbolj reprezentativnih storitev, povezanih s plačilnim računom, za katere se plačuje nadomestilo. Ta člen določa tudi, da lahko primerjalno spletno mesto upravlja zasebni subjekt ali javni organ in da se upravlja neodvisno. Prav tako mora: razkrivati lastnika spletnega mesta; določati jasna in objektivna merila, na katerih temelji primerjava; uporabljati preprost in nedvoumen jezik; biti redno posodobljeno; zajemati znaten del trga in zagotavljati učinkovit postopek za opozarjanje na netočne informacije o objavljenih nadomestilih.

Od januarja 2021 imajo skoraj vse države članice[5] vzpostavljeno in delujoče vsaj eno primerjalno spletno mesto v skladu s členom 7. Velika večina držav članic je vzpostavitev in poznejše posodabljanje preglednice dodelila javnemu organu[6].

4. ŠTEVILO ZAMENJAV PLAČILNIH RAČUNOV IN DELEŽ PROŠENJ ZA ZAMENJAVO, KI SO BILE ZAVRNJENE

a) Zamenjani plačilni računi

Da bi se olajšala zamenjava plačilnih računov, morajo države članice v skladu s členom 10 Direktive zagotoviti, da ponudniki plačilnih storitev v državi članici omogočijo jasno in hitro storitev zamenjave.

V spodnji preglednici so prikazane informacije, ki jih predložijo države članice za število zamenjanih plačilnih računov v obdobju med letoma 2016 in 2021. Vse informacije niso na voljo v vseh državah članicah, zato ima preglednica nekaj vrzeli. Zlasti podatki za leto 2021 še niso bili na voljo v času zbiranja podatkov za vse države članice. Glede na pozen prenos v nekaterih državah članicah storitev zamenjave podobno morda ni bila na voljo leta 2016 ali leta 2017 ali pa za ti leti podatki niso bili zbrani. Poleg tega v nekaterih državah članicah podatki niso vedno bili zbrani na letni osnovi, temveč za daljše obdobje.

Predloženi podatki morda prav tako niso popolnoma primerljivi glede na različne metode zbiranja podatkov. V nekaterih državah članicah je na primer obvezno, da kreditne institucije sporočajo podatke redno (ali priložnostno). V drugih državah članicah pa se podatki lahko zbirajo le prostovoljno ali le pri vzorčnih kreditnih institucijah. Poleg tega lahko v nekaterih primerih podatki, ki so jih predložile nekatere države članice za leto 2016, vključujejo zamenjave, izvedene v mesecih pred začetkom veljavnosti Uredbe (npr. če je v navedenih državah članicah podobna storitev zamenjave že obstajala pred izvajanjem Direktive). Iz vseh teh razlogov je težko oblikovati jasne ugotovitve.

Preglednica 1: *Število letnih zamenjav*[7]

[5] V zvezi z Nemčijo Komisija spremlja razmere, potem ko je bilo njeno primerjalno spletno mesto predmet odredbe, ki jo je izdalo lokalno potrošniško združenje.

[6] Na Češkem, v Nemčiji in na Nizozemskem njihova zadevna primerjalna spletna mesta upravlja zasebni subjekt. Poljska ima dve primerjalni spletni mesti za pritožbe, od katerih je eno v zasebnem upravljanju. Preostale države imajo primerjalno spletno mesto v javnem upravljanju.

	Število zamenjav, izvedenih vsako leto						
Država	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Skupaj**
Belgija	44 960	37 873	69 868	68 504	71 149	84 699	377 053
Bolgarija	0	3	0	2	2	0	7
Češka		61 418	74 458	89 412	75 107	75 636	376 031
Danska	184 674	189 643	188 204	190 402	199 334	205 582	1 157 839
Nemčija		755 000		467 549			1 222 549
Estonija			179		362		541
Irska	1 421	5 221	4 440	6 668	2 369		20 119
Grčija		0	0	2	1	4	7
Španija			177	2 928	24 903		28 008
Francija		1 106 000	1 214 000	1 361 000	1 251 000	1 387 000	6 319 000
Hrvaška		70	2 026	3 943	1 676	2 766	10 481
Italija	54 276	96 628	129 740	148 653	150 956	210 280	790 533
Ciper		0	0	3	6	6	15
Latvija		0	0	66	32	103	201
Litva		274	259	1 334	944	900	3 711
Luksemburg		251	477	477	519	507	2 231
Madžarska	22	1 616	1 069	1 386	2 332	2 021	8 446
Malta				0	0	0	0
Nizozemska	77 473	67 345	90 798	60 529	51 376	42 043	389 564
Avstrija		127 465	97 364	119 097	110 259	97 911	552 096
Poljska	32 168	34 206	34 206	49 824	22 674	12 579	185 657
Portugalska			22	12	40	45	119
Romunija			42	56			98
Slovenija		3 114	8 215	10 777	10 502	10 584	43 192
Slovaška	9 606	10 896	5 436	56 508	31 659	53 126	167 231
Finska		23 045	41 277	27 264	25 067		116 653
Švedska							
Skupaj	512 457	2 196 617	2 177 926	2 666 577	2 032 013	2 185 792	**11 771 382**

Preglednica na podlagi razpoložljivih podatkov prikazuje velike razlike med državami članicami. V nekaterih državah članicah je bilo izvedeno znatno število zamenjav (npr. na Danskem ali v Franciji), pri čemer se je v nekaterih primerih število povečevalo; vendar podatki v drugih (npr. v Bolgariji, Grčiji, na Cipru, Malti, Portugalskem ali v Romuniji) kažejo na zelo majhno število[8].

[7] Podatki za Estonijo se nanašajo na obdobje 10. januar 2017–31. julij 2018 in 1. avgust 2018–31. julij 2020. Podatki za Nemčijo se nanašajo na obdobje 18. september 2016–30. junij 2018 in leto 2019. Za izračun skupnega števila zamenjav na leto, so bili podatki, zbrani za obdobje, daljše od enega leta (npr. v Estoniji in Nemčiji), sorazmerno porazdeljeni na posamezna leta.

[8] Na stopnjo zamenjave lahko vplivajo številni dejavniki. Na primer, storitev zamenjave velja za plačilne račune, ne pa za druge finančne produkte (npr. hipotekarna posojila in naložbe), s katerimi je lahko povezan plačilni račun. Poleg tega potrošniki morda za storitev vedo le v omejenem obsegu in z njo niso nujno vedno seznanjeni – ali so celo odvrnjeni od njene uporabe. Drugi možni razlogi vključujejo pomanjkanje finančne

b) Število (in delež) zavrnjenih prošenj za zamenjavo

Države članice so predložile informacije, vključene v spodnji preglednici, v zvezi s številom prošenj za zamenjavo, ki so bile zavrnjene v obdobju med letoma 2016 in 2021. Deleži so bili izračunani tako, da sta se število izvedenih zamenjav in število prošenj za zamenjave, ki so bile zavrnjene, upoštevali kot delež vseh prošenj[9]. Podobno kot zgoraj informacije o številu zavrnjenih prošenj za zamenjavo niso popolne. Poleg tega v nekaterih državah članicah podatki o zavrnjenih prošnjah sploh niso bili zbrani. Predloženi podatki morda prav tako niso popolnoma primerljivi glede na različne metode zbiranja podatkov, ki jih uporabljajo države članice.

Preglednica 2: *Število in delež prošenj za zamenjavo, ki so bile zavrnjene*[10]

	Število prošenj za zamenjavo, ki so bile vsako leto zavrnjene, in delež prošenj, ki so bile zavrnjene													
Država	**2016**	**%**	**2017**	**%**	**2018**	**%**	**2019**	**%**	**2020**	**%**	**2021**	**%**	**Skupaj**	**Skupni delež v %**
Belgija									5 857	7,61 %	5 909	6,52 %	11 766	3,03 %
Bolgarija	0	–	0	0 %	0	–	0	0 %	0	0 %	0	–	0	0 %
Češka			3 956	6,05 %	3 675	4,70 %	5 956	6,25 %	5 709	7,06%			19 296	4,88 %
Danska														
Nemčija			9 500			1,24 %	9 309	1,95 %					18 809	1,52 %
Estonija				0 %				25 %						
Irska	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %			0	0 %
Grčija			0	–	0	–	0	0 %	0	0 %	1	20 %	1	12,50 %
Španija					202	53,30 %	1 786	37,89 %	24 677	49,77 %			26 665	48,77 %
Francija							35 386	2,53 %	40 032	3,10 %	38 836	2,72 %	114 254	1,78 %
Hrvaška			6	7,89 %	147	6,76 %	287	6,78 %	89	5,04 %	132	4,55 %	661	5,93 %
Italija	8 901	14,09 %	11 045	10,26 %	19 446	13,03 %	17 980	10,79 %	18 052	10,68 %	24 336	10,37 %	99 760	11,21 %
Ciper			0	–	0	–	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Latvija			0	–	0	–	6	8,33 %	3	8,57 %	7	6,36 %	16	7,37 %
Litva														
Luksemburg			1	0,40 %	2	0,42 %	3	0,63 %	3	0,57 %	2	0,39 %	11	0,49 %
Madžarska	3	12,00 %	494	23,41 %	304	22,14 %	359	20,57 %	406	14,83 %	370	15,47 %	1 936	18,65 %
Malta							0	–	0	–	0	–	0	–
Nizozemska			11 227	14,29 %	11 704	11,42 %	9 058	13,02 %	4 681	8,35 %	4 727	10,11 %	41 397	9,61 %
Avstrija			53	0,04 %	82	0,08 %	174	0,15 %	97	0,09 %	54	0,06 %	460	0,08 %
Poljska							201	0,40 %	3 786	14,31 %			3 987	2,10 %
Portugalska					4	15,38 %	9	42,86 %	5	11,11 %	6	11,76 %	24	16,78 %
Romunija					27	39,13 %	12	17,65 %					39	28,47 %
Slovenija														
Slovaška	760	7,33 %	773	6,62 %	349	6,03 %	4 727	7,72 %	2 631	7,67 %	4 930	8,49 %	14 170	7,81 %
Finska			104	0,45 %	31	0,08 %	15	0,05 %	13	0,05 %			163	0,14 %
Švedska														
Skupaj	11 021		33 088		38 687		85 268		106 041		79 310		**353 415**	**2,91 %**

pismenosti in domnevo, da bi bili zaradi zamenjave prihranki le omejeni; strah pred izgubo številke bančnega računa posameznika in morebitno tveganje izgube plačil (za podrobnosti glej poročilo na podlagi člena 28).

[9] Morebitna zavrnitev prošenj (glede na pomanjkanje podatkov) ni mogla biti upoštevana.

[10] Podatki za Estonijo se nanašajo na obdobje 10. januar 2017–31. julij 2018 in 1. avgust 2018–31. julij 2020. Podatki za Nemčijo se nanašajo na obdobje 18. september 2016–30. junij 2018 in leto 2019. Za izračun skupnega števila zamenjav na leto so bili podatki, zbrani za obdobje, daljše od enega leta (npr. v Estoniji in Nemčiji), sorazmerno porazdeljeni na posamezna leta.

Zdi se, da je število zavrnitev prošenj za zamenjavo na splošno majhno. Vendar se zdi, da obstajajo med posameznimi državami članicami znatne razlike, pri čemer je število v le redkih državah članicah veliko (npr. v Španiji, na Madžarskem ali v Romuniji). Čeprav naj kreditne institucije načeloma ne bi zavrnile nobene zamenjave, pa lahko zavrnejo zaprtje plačilnega računa, če obstaja neporavnana obveznost[11]. Drugi primeri bi se lahko nanašali na nepopolne ali nepravilne obrazce prošenj za zamenjavo.

5. ŠTEVILO KREDITNIH INSTITUCIJ, KI PONUJAJO OSNOVNE PLAČILNE RAČUNE, IN ŠTEVILO TAKŠNIH RAČUNOV, KI SO BILI ODPRTI, TER DELEŽ PROŠENJ ZA ODPRTJE OSNOVNIH PLAČILNIH RAČUNOV, KI SO BILE ZAVRNJENE

Za spodbujanje finančne vključenosti člen 16 Direktive določa pravico dostopa do osnovnega plačilnega računa za vse potrošnike, ki zakonito prebivajo v EU. Potrošnikom morajo osnovne plačilne račune ponujati vse kreditne institucije ali dovolj veliko število kreditnih institucij, da se vsem potrošnikom na ozemlju držav članic zagotovi dostop do njih.

a) Število kreditnih institucij, ki ponujajo osnovne plačilne račune

V večini držav članic morajo vse kreditne institucije, ki zagotavljajo standardne plačilne račune, ponujati osnovne plačilne račune. V drugih državah članicah (glej spodnjo preglednico) morajo osnovne plačilne račune ponujati le nekatere kreditne institucije, npr. tiste, ki izpolnjujejo posebna merila, določena v posameznih državah članicah. Vendar se zdi, da v vseh teh državah članicah zavezane kreditne institucije na splošno zajemajo velik tržni delež z vidika števila plačilnih računov.

[11] V členu 10(4), točka (e) direktive o plačilnih računih, je navedeno, da ponudnik plačilnih storitev, ki omogoči prenos, na datum, določen v pooblastilu, zapre plačilni račun, če potrošnik na njem nima neporavnanih obveznosti in pod pogojem, da so bili izvedeni ukrepi, navedeni v točkah (a), (b) in (d).

Preglednica 3: *Države članice[12], v katerih le nekatere kreditne institucije ponujajo osnovne plačilne račune*

Država	Posebna merila države članice za ponujanje osnovnega plačilnega računa s strani kreditnih institucij	Skupno število kreditnih institucij, ki morajo ponujati osnovni plačilni račun (v primerjavi s skupnim številom kreditnih institucij, ki zagotavljajo plačilne račune), in njihov tržni delež
Grčija	Vse kreditne institucije, ki zagotavljajo plačilne storitve potrošnikom, razen kreditnih institucij, ki plačilni račun zagotavljajo izključno v obliki spletnih storitev	12
Hrvaška	Kreditne institucije, skupna sredstva katerih v skladu z revidiranimi računovodskimi izkazi za predhodno leto presegajo 15 milijard HRK.	7 od 21 94 %
Ciper	Centralna banka Cipra je odobrila izjeme od te obveznosti za tri lokalno vključene banke.	25 od 28 98,50 %
Luksemburg	Ponudnik plačilnih storitev mora imeti v Luksemburgu vsaj 25 agencij in vsaj 2,5 % kritih vlog.	5 100 %
Malta	Kreditne institucije, ki imajo mrežo petih ali več fizičnih poslovalnic	5 Teh pet bank ima večino tržnega deleža v državi
Nizozemska	Velike banke. Sodelujoče banke so s tem soglašale v namenskem dogovoru.	5 približno 85 %
Slovaška	Banke in podružnice tujih bank v obsegu, v katerem zagotavljajo bančne storitve v zvezi z osnovnim plačilnim računom v okviru svojega poslovanja.	11

b) Število osnovnih plačilnih računov

Informacije o številu osnovnih plačilnih računov, ki so jih predložile države članice in so podrobno predstavljene v spodnji preglednici, za nekatera leta niso popolne. Poleg tega v nekaterih državah članicah kreditne institucije morda ne razlikujejo med standardnim plačilnim računom in osnovnim plačilnim računom, tako da podatkov o osnovnem plačilnem računov ni. Podobno informacije zaradi različnih metod zbiranja podatkov niso nujno vedno primerljive. Poleg tega je razlog za neprimerljivost tudi v dejstvu, da v nekaterih državah članicah le nekatere kreditne institucije ponujajo osnovne plačilne račune kot posebni produkt, medtem ko druge kreditne institucije ne razlikujejo med različnimi vrstami računov. V teh državah podatki zato zajemajo le osnovni plačilni račun, ki je ponujen kot posebni produkt. Posledično je tudi v tem primeru težko oblikovati zanesljive sklepe.

[12] Na Slovaškem so zavezane le kreditne institucije, ki potrošnikom v okviru svojega poslovanja zagotavljajo vse bančne storitve, povezane z osnovnim plačilnim računom. Na primer, če kreditna institucija zagotavlja te storitve, vendar le poslovnim strankam, ta kreditna institucija ni zavezana. Zavezane niso niti nekatere izključno spletne banke, ki nimajo fizičnih poslovalnic, če ne zagotavljajo dvigov gotovine na okencu fizičnih poslovalnic banke.

Preglednica 4: *Število osnovnih plačilnih računov*[13]

	Skupno število osnovnih plačilnih računov, ki so bili odprti vsako leto						
Država	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Skupaj**
Belgija	1 545	1 248	1 867	9 224	9 442		23 326
Bolgarija	76	615	309	335	527	337	2 199
Češka		39 973	37 155	16 207	7 996		101 331
Danska							
Nemčija		540 500		144 194			684 694
Estonija		144 455		228 567			373 022
Irska	9 153	38 847	43 974	47 116	14 410		153 500
Grčija		198 258	286 141	223 640	189 090	196 387	1093 516
Španija			7 645	13 831	18 775		40 251
Francija	55 979	60 093	55 979	51 668	36 056	34 594	294 369
Hrvaška		47	106	175	140	186	654
Italija	10 994	14 304	12 450	12 512	11 251	12 557	74 068
Ciper		429		1 380	38 503	3 636	43 948
Latvija		142	131	66	85	169	593
Litva		26 000	7 600	7 100	7 600	5 400	53 700
Luksemburg		119	32	24	17	15	207
Madžarska							
Malta			36	4 858	6 410	3 196	14 500
Nizozemska							
Avstrija		6.877	4 668	3 545	3 323	4 809	23 222
Poljska				5 774	7 262		13 036
Portugalska	12 736	11 992	17 201	47 587	30 073	25 935	145 524
Romunija			2 654	4 203			6 857
Slovenija		72	430	263	252	198	1 215
Slovaška	1 309	797	872	741	555	546	4 820
Finska	54 926	11 032	9 951	11 099	9 749		96 757
Švedska							
Skupaj	281 843	772 134	677 742	700 778	524 847	287 965	**3 245 309**

Zagotovljene informacije v preglednici kažejo, da je bilo v poročevalskem obdobju odprto znatno število osnovnih plačilnih računov. Na primer, uvedba je bila obsežna v nekaterih državah članicah, v katerih je bil prej delež prebivalstva brez plačilnega računa večji (npr. na Češkem, Cipru, v Grčiji, Litvi). Kljub temu uvedba v nekaterih drugih ni bila obsežna (npr. v Bolgariji, na Hrvaškem, v Latviji, na Poljskem in v Romuniji)[14].

[13] Podatki za Ciper se nanašajo na obdobje 1. julij 2017–31. maj 2018; podatki za leta 2019 do 2021, pri čemer večina teh izhaja iz prerazvrstitve obstoječih osnovnih plačilnih računov v kategorijo osnovnih plačilnih računov na pobudo banke. Podatki za Estonijo se nanašajo na obdobje 10. januar 2017–31. julij 2018 in 1. avgust 2018–31. julij 2020. Podatki za Nemčijo se nanašajo na obdobje 18. september 2016–30. junij 2018 in leto 2019. Za izračun skupnega števila osnovnih plačilnih računov na leto so bili podatki, zbrani za obdobje, daljše od enega leta (npr. v Estoniji in Nemčiji), sorazmerno porazdeljeni na posamezna leta.

[14] Razmeroma majhno število osnovnih plačilnih računov lahko pojasni vrsta različnih razlogov. Prvič, delež ljudi z bančnim računom je bil v številnih državah članicah ob sprejetju direktive o plačilnih računih že

c) Število (in delež) prošenj za odprtje osnovnih plačilnih računov, ki so bile zavrnjene

Podatki o številu prošenj za odprtje osnovnih plačilnih računov, ki so bile zavrnjene, so bili pridobljeni od držav članic (glej spodnjo preglednico). Deleži so bili izračunani tako, da sta se število odprtih osnovnih plačilnih računov in število prošenj za odprtje plačilnega računa, ki so bile zavrnjene, upoštevali kot delež vseh prošenj[15]. Za podatke velja isto opozorilo kot prej: vse informacije niso na voljo in podatki morda niso popolnoma primerljivi.

Preglednica 5: *Število in delež prošenj za odprtje osnovnega plačilnega računa, ki so bile zavrnjene*[16]

zelo velik. Drugič, nekatere države članice so že imele vzpostavljena podobna orodja. Tretjič, ker so standardni računi (vključno z brezplačnimi spletnimi računi) zelo dostopni, osnovni plačilni računi morda niso ustrezni za potrošnike, ki imajo dostop do navedenih računov. Drugi razlogi za neobsežno uporabo bi lahko bili v neozaveščenosti potrošnikov. (za podrobnosti glej poročilo na podlagi člena 28).

[15] Morebitne zavrnitve prošenj (zaradi pomanjkanja podatkov) niso bile upoštevane.

[16] Podatki za Ciper se nanašajo na obdobje 1. julij 2017–31. maj 2018; podatki za leta 2019 do 2021 in deleži so bili izračunani na podlagi novih prošenj brez upoštevanja morebitnih prerazvrstitev ali pretvorb v osnovne plačilne račune. Podatki za Estonijo se nanašajo na obdobje 10. januar 2017–31. julij 2018 in 1. avgust 2018–31. julij 2020. Podatki za Nemčijo se nanašajo na obdobje 18. september 2016–30. junij 2018 in leto 2019. Za izračun skupnega števila zavrnjenih prošenj za odprtje osnovnih plačilnih računov na leto so bili podatki, zbrani za obdobje, daljše od enega leta (npr. v Estoniji in Nemčiji), sorazmerno porazdeljeni na posamezna leta. Podatki za Latvijo odražajo tudi informacije o ukinjenih osnovnih plačilnih računih na pobudo potrošnika.

Država	Skupno število osnovnih plačilnih računov, ki so bili vsako leto zavrnjeni, in delež prošenj za odprtje osnovnega plačilnega računa, ki so bile zavrnjene													
	2016	**%**	**2017**	**%**	**2018**	**%**	**2019**	**%**	**2020**	**%**	**2021**	**%**	**Skupaj**	**Skupni delež v %**
Belgija	3	0,19 %	0	0 %	0	0 %	2	0,02 %	6	0,06 %			11	0,05 %
Bolgarija	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Češka			6	0,02 %	26	0,07 %	45	0,28 %	129	1,59 %			206	0,20 %
Danska														
Nemčija			14 600			2,63 %	5 158	3,45 %					19 758	2,80 %
Estonija				2,5 %				2,8 %						
Irska	23	0,25 %	17	0,04 %	25	0,06 %	5	0,01 %	2	0,01 %			72	0,05 %
Grčija			0	0 %	0	0 %	143	0,06 %	2 870	1,50 %	1 619	0,82 %	4 632	0,42 %
Španija					7	0,09 %	986	6,65 %	2 227	10,60 %			3 220	7,41 %
Francija	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %		0 %
Hrvaška			0	0 %	6	5,36 %	0	0 %	2	1,41 %	0	0 %	8	1,21 %
Italija	224	2,00 %	171	1,18 %	171	1,35 %	237	1,86 %	171	1,50 %	236	1,84 %	1 210	1,61 %
Ciper				1			103	6,95 %	12	1,68 %	68	2,05 %	184	3,09 %
Latvija			13	8,39 %	60	31,41 %	118	64,13 %	127	59,91 %	22	11,52 %	340	36,44 %
Litva			3	0,01 %	6	0,08 %	2	0,03 %	0	0 %			11	0,02 %
Luksemburg			1	0,83 %	0	0 %	4	14,29 %	0	0 %	1	6,25 %	6	2,82 %
Madžarska														
Malta					0	0 %	117	2,35 %	96	1,48 %	68	2,08 %	281	1,90 %
Nizozemska														
Avstrija			131	1,87 %	112	2,34 %	80	2,21 %	81	2,38 %	217	4,32 %	621	2,60 %
Poljska							104	1,77 %	176	2,37 %			280	2,10 %
Portugalska	185	1,43 %	150	1,24 %	265	1,52 %	581	1,21 %	358	1,18 %	315	1,20 %	1 854	1,26 %
Romunija					2	0,08 %	0	0 %					2	0,03 %
Slovenija			21	22,58 %	9	2,05 %	12	4,36 %	1	0,40 %	9	4,35 %	52	4,10 %
Slovaška	4	0,30 %	1	0,13 %	0	0 %	1	0,13 %	2	0,36 %			8	0,17 %
Finska			36	0,33 %	22	0,22 %	2	0,02 %	2	0,02 %			62	0,06 %
Švedska														
Skupaj	4 089		7 850		4 362		7 700		6 262		2 555		**32 818**	**1,00 %**

Podatki kažejo, da so stopnje zavrnitve prošenj za odprtje osnovnega plačilnega računa na splošno zelo nizke, v maloštevilnih državah članicah (npr. v Bolgariji ali Franciji) pa zavrnitev sploh ni[17]. Vendar v nekaterih državah članicah obstaja rahlo višja stopnja zavrnitev, medtem ko se zdi, da je stopnja zavrnitev v eni državi članici (v Latviji) posebno visoka.

6. SKLEP

Časovni razpon zbiranja podatkov in razlike v metodah zbiranja podatkov otežujejo oblikovanje dokončnih sklepov o učinku Direktive v praksi. Poročilo pa potrjuje, da so bili na splošno sprejeti vsi glavni ukrepi Direktive v zvezi s preglednostjo in primerljivostjo, storitvijo zamenjave in pravico do osnovnega plačilnega računa.

Ob opozorilih glede podatkovnih vrzeli in različnih metodah zbiranja podatkov se zdi, da podatki v nekaterih državah članicah kažejo na znatno število izvedenih zamenjav, pri čemer se je v nekaterih primerih število povečevalo. Vendar podatki v drugih državah članicah

[17] Na primer, stopnja zavrnitev v Franciji znaša 0 %. V tej državi članici je vzpostavljen mehanizem za določitev posebne kreditne institucije za zagotavljanje osnovnega plačilnega računa potrošniku, čigar prošnje za odprtje osnovnega plačilnega računa so bile zavrnjene.

kažejo na zelo majhno število. Zdi se, da je število zavrnitev prošenj za zamenjavo na splošno majhno, čeprav je v maloštevilnih državah članicah veliko.

Kar zadeva osnovne plačilne račune morajo v večini držav članic vse kreditne institucije, ki zagotavljajo standardne plačilne račune, ponujati osnovne plačilne račune. V drugih državah članicah pa morajo osnovne plačilne račune ponujati le nekatere kreditne institucije, npr. tiste, ki izpolnjujejo posebna merila, ki jih določijo posamezne države članice. Kljub temu se zdi, da kreditne institucije v teh zadnjenavedenih primerih na splošno zajemajo velik tržni delež. Poleg tega podatki kažejo, da je bilo v poročevalskem obdobju odprto znatno število osnovnih plačilnih računov, čeprav je bilo to v nekaterih državah članicah le majhno. Kljub temu je bila uvedba obsežna v nekaterih državah članicah, ki so imele prej velik odstotek prebivalstva brez dostopa do bančnih storitev. Zdi se, da so stopnje zavrnitve prošenj za odprtje osnovnega plačilnega računa na splošno nizke. Vendar v nekaterih državah članicah obstaja rahlo višja stopnja zavrnitev, medtem ko se zdi, da je stopnja zavrnitev v eni državi članici posebno visoka.

Da bi se v prihodnje zagotovili celovitejša razpoložljivost in primerljivost podatkov, Komisija sodeluje z državami članicami pri oblikovanju dogovora o ustreznih naborih podatkov, ki naj bi se zbirali/zagotavljali.